

05.08.2024

Pormestari

49 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskelijaterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta**

HEL 2024-009287 T 03 00 00

Päätös

Pormestari antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidoa koskevat kysymykset

Vuonna 2024 tammi-huhtikuussa Helsingin kaupungin terveysasemien asiakkaista kiireettömälle lääkärin vastaanotolle hoidontarpeen arvioinnista pääsi 14 vuorokauden kuluessa 41 prosenttia ja hoitajan vastaanotolle 99 prosenttia asiakkaista. Toimintamalleja on kehitetty hoitoon pääsyn edistämiseksi hoidon jatkuvuus huomioiden ja työtä jatketaan edelleen. Henkilöstön saatavuudessa ja pysyvyydessä riittää haasteita. Nyt tehty kehittäminen tähtää viiveettömään hoitoon pääsyyn ja sitä jatketaan, mikäli hoitotakuun aikarajat säilyvät. Huomioitavaa on myös se, että tällä hetkellä vain osa tiedoista näyttää välittyvän THL:n hoitotakuuseurantaan, minkä vuoksi hoitotakuun toteutumisen seuranta on edelleen epäluotettavaa.

23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuun keventämisen myötä odotusajoissa on odotettavissa pitenemistä sekä paikallista vaihtelua. Pitkään aikaa odottavat ohjautusivat enemmän päivystykseen ja hoidon saannin pitkittyminen saattaa johtaa osin lisääntyneeseen erikoissairaanhoidon tarpeeseen sairauksien pahanemisen vuoksi. Myös häiriökysyntä kasvaa jonon pitkittyessä. Henkilöstövaikutuksia ei ole, sillä minkäänlaista tyhjää kapasiteettia ei ole nykytilanteessakaan havaittavissa. Ostopalvelujen, vuokratyövoiman ja palvelusetelien käyttöön vaikutus olisi todennäköisesti vähäinen.

14 vuorokauden hoitotakuu tuo hoidon jatkuvuuden edistämisen näkökulmasta haasteita sote-ammattilaisten yli 14 vuorokauden poissaolojen, kuten lomien, yhteydessä, jos asiakas hoitotakuun noudattamisen vuoksi ohjataan toiselle, asiakasta aiemmin hoitamattomalle ammattilaiselle. Tarkoituksenmukaista voisi olla, että asiakkaan tunteva ammattilainen hoitaisi hoitotakuuseen liittyvän asian, vaikka hänelle ei aikoja löytyisikään 14 vuorokaudessa, kuitenkin kohtuullisessa aikarajassa. Kolme kuukautta on aivan liian pitkä aika tähän avoterveydenhuollossa.

05.08.2024

Pormestari

Ikärajan mukainen hoitotakuun eriyttäminen lisäisi haasteita hoidon tarpeen arvioinnissa, kun eri ikäryhmiä koskisivat eri määrittelyt. Tällöin pitäisi esimerkiksi pohtia onko hoito sairauden- vai terveydenhoitoa, kiireellistä vai kiireetöntä, onko kyseessä hoitotakuuseen kuuluva asia vai ei ja sen jälkeen huomioida erikseen vielä iän vaikutus. Tietojärjestelmät eivät myöskään ainakaan nopeasti tukisi tässä ammattilaista tai tuottaisi luotettavaa raporttia.

Perusterveydenhuollon suun terveydenhuoltoon koskevat kysymykset

Helsingin kaupungin suun terveydenhuolto ei ole vielä kaikilta osin nykyinsäädännön mukaisessa hoitotakuussa. Helsingin kaupungin suun terveydenhuolto pyrkii asiakkaiden oikea-aikaiseen hoitoon pääsyyn. Tästä syystä kaupunki jatkaa asiakkaiden hoitoon pääsyn parantamista, vaikka 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikoja ei pidennettäisi. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan saavutetut tulokset suun terveydenhuollon hoitoon pääsyssä pitää pystyä säilyttämään. Helsingin kaupunki ei kannata 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikojen pidentämistä kuuteen kuukauteen, vaan pitää neljän kuukauden enimmäisaikaa parempana.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntään ja hoidossa olevien potilaiden määrään ei odoteta tulevan muutosta hoitotakuun keventämisen seurauksena. Helsingin kaupunki on tehnyt resurssimitoitusta kysynnän, hoidon tarpeen sekä tarjonnan perusteella. Toiminta suunnitellaan jo nykyisellään siten, että asiakkaat pystytään hoitamaan valmiiksi mahdollisimman tiiviissä hoitajaksoissa. Ongelmana ovat suun terveydenhuollon tuottavuuden lasku, joka on nähtävissä myös valtakunnallisesti, ja potilaiden hoitoepisodien (hoitajaksojen) pilkkoutuminen. Suun terveydenhuollossa tulisi pystyä vaikuttamaan paremmin sairauksien riskitekijöihin sekä panostamaan ennaltaehkäisevään ja varhaishoitoon. Kiireellisen hoidon ja päivystyksen tarve voi kasvaa, jos kiireettömään hoitoon pääsee hitaammin. Samoin hoidot ja suun sairaudet voivat komplisoitua. Mahdollisesti myös erikoissairaanhoidon tarve kasvaa, mikä korostaa tarvetta kehittää erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon hoitoketjuja kustannusvaikuttavuudenkin näkökulmasta.

Kertaluonteinen säästö voidaan saavuttaa leikkaamalla ostopalveluja väliaikaisesti, kun annetaan asiakkaiden hoitoon pääsyn mennä lähemmäksi kuutta kuukautta. Tämä ei ole asiakkaiden tai järjestäjän kannalta järkevää, sillä hoitoon pääsyn pitkittyessä hoidontarve usein hankaloituu ja kustannukset sen myötä kasvavat. Lainsäädännön muutos ei todennäköisesti toisi hallituksen esityksen mukaista säästöä ostettavia palveluita vähentämällä.

05.08.2024

Pormestari

Hallituksen esityksen perusteet hyvinvointialueiden talouteen ei pidä paikkaansa. Tiloja ei jätetä vapaaksi nykyisessä tilanteessa, vaan tilat ovat täysimääräisesti käytössä henkilöstöresurssien puitteissa. Hoitotakuun aikamääreiden muutos ei vaikuta tilojen käyttöön.

Pitkä hoitotakuuaika voi johtaa epätasa-arvoisuuteen ja yhdenvertaisuuden huononemiseen riittävien terveystalvelujen saamisessa. Osalla on taloudellinen mahdollisuus käyttää yksityisiä palveluja tai kattavia työterveyshuollon palveluita ja päästä nopeasti hoitoon. Kuitenkin suurella osalla, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevilla yli 23-vuotiailla, ei ole tällaista mahdollisuutta. Helsingin kaupungin hoitotakuujono kuvastaa sitä tilannetta, etteivät asiakkaat hakeudu yksityiseen hoitoon, vaikka mahdollisuutta tarjotaan palvelusetelin muodossa.

Hoidon tarpeen arvioinnin aikarajan muuttaminen kolmeen vuorokauden 23 vuotta täyttäneille olisi kustannusneutraali. Jokainen yhteydenotto on kuitenkin käsiteltävä yhden tai kolmen vuorokauden sisällä, eikä pitkittäminen mahdollistaisi resurssivähennystä, koska nykyiselläänkin veloitteen toteuttaminen on paikoin ja ajoittain haasteellista. Pitkittämisellä ei myöskään synny resurssitarpeen vähennyksiä. Sen sijaan pitkittyminen johtaa eri kanavien kautta tapahtuviin päällekkäisyhteydenottoihin eikä ole asiakkaan tai henkilöstön kannalta tarkoituksenmukaista.

Hoidon jatkuvuuden kannalta neuvolapalveluihin tai koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon kuuluvan suun määräaikaistarkastuksen aikarajaa koskeva säädös on kannatettava. Neljän viikon aikaraja tekee kuitenkin toiminnasta kankean. Aikamäärettä tärkeämpää olisi, että potilaan hoidon tarpeen mukaan hoito jatkuu oikealla ammattilaisella.

Helsingin kaupungilla pyritään nopeampaan pääsyyn erikoishammaslääkärin tutkimukselle tai hoidolle. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että kaikissa ikäryhmissä erikoishammaslääkärin tutkimukseen ja hoitoon pääsee kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ammattihenkilö on todennut palvelun tarpeen. Perusteena tälle on erikoishammaslääkäritasoisen hoidon aloittamisen nopeuttaminen ja sen myötä hoidon komplisoitumisesta johtuvien kustannusten hillintä.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Kirsi Remes

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

05.08.2024

Pormestari

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Lähtökohtaisesti velvoitteiden kriittinen arviointi ja harkittu keventäminen on perusteltua ja oikean suuntaista sekä henkilöstön että rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi. Helsingin kaupunki kuitenkin näkee, ettei hoitotakuun pidentämisellä tuotettaisi säästöjä. Helsingin kaupunki ei kannata 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikojen pidentämistä kuuteen kuukauteen, vaan pitää neljän kuukauden enimmäisaikaa parempana ja jatkaa asiakkaiden hoitoon pääsyn parantamista, vaikka 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikojia ei pidennettäisi.

Odotusajat ja jonottaminen eivät itsessään ole tarkoituksenmukaista tai erityisen tehokkaita keinoja kysynnän hillitsemiseksi, ja kolme kuukautta on liian pitkä aika palveluun pääsemiseksi avoterveydenhuollossa. Pitkään aikaa odottavat ohjautusivat enemmän päivystykseen ja hoidon saannin pitkittyminen saattaa johtaa osin lisääntyneeseen erikoissairaanhoidon tarpeeseen sairauksien pahanemisen vuoksi.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kaupungin lausuntoa 9.8.2024 klo 16:15 mennessä luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskelijaterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 9 luvun 1 § kohdan 7 mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituk-

05.08.2024

Pormestari

sen käsiteltäväksi
Kaupunginhallituksen kokoustaun vuoksi lausunnon antaa pormestari.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Kirsi Remes

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

05.08.2024

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 49 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

05.08.2024

Pormestari

Johanna Laisaari
vs. pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 06.08.2024.